

EUROOPA KESKPANGA MÄÄRUS (EL) 2017/2094,**3. november 2017,****millega muudetakse määrust (EL) nr 795/2014 süsteemselt oluliste maksesüsteemide järelevaatamise kohta (EKP/2017/32)**

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 127 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja, eelkõige selle artikleid 3.1, 22 ja 34.1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Rahvusvaheliste Arvelduste Panga makse- ja arveldussüsteemide komitee (CPSS) ja Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni (IOSCO) tehniline komitee avaldasid 2012. aasta aprillis põhimõtted finantsuru infrastruktuuridele⁽¹⁾. CPSSi ja IOSCO järglane, Rahvusvaheliste Arvelduste Panga maksete ja turuinfrastruktuuride komitee (CPMI) avaldas seejärel neid põhimõtteid käsitlevad juhised. Euroopa Keskpank (EKP) on otsustanud rakendada CPMI-IOSCO põhimõtted ja neid käsitlevad juhised süsteemselt oluliste maksesüsteemide osas Euroopa Keskpanga määrusega (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28)⁽²⁾.
- (2) EKP nõukogu on vastavalt määruse (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) artiklile 24 läbi vaadanud selle üldise kohaldamise. Sellel läbivaatusel võeti arvesse süsteemselt oluliste maksesüsteemide esimese põhjaliku hindamise leide. Hindamisel leiti, et teatavad küsimused vajavad parandamist või selgitamist, ning paaril juhul tuvastati olulisema muudatuse vajadus, et tagada kõrgeimate järelevaatamisstandardite kohaldamine.
- (3) Käesolevas määruses loetakse makseasutused ja e-raha asutused, kellel on juurdepääs süsteemselt olulistele maksesüsteemidele otseosalejate kaudu vastavalt direktiivi (EL) 2015/2366⁽³⁾ artikli 35 lõikele 2, kaudseteks osalejateks.
- (4) Tõhus riskiohjamise tagamiseks on tähtis, et säilitatakse selge vahe põhitegevuse, riskijuhtimise ja siseauditi funktsioonide vahel ja volitatatakse neid funktsioone täitma erinevad isikud. Lisaks tuleb eurosüsteemi mittekuuluvate süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajate osas vastavalt kohaldatavale siseriiklikule õigusele tagada, et nende nõukogus on sõltumatu liige, mis suurendab selle tõhusust. Kuivõrd eurosüsteemi avalikud ülesanded ja kohustused ning institutsionaalne ülesehitus on määratletud aluslepingus ning Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjas, tuleb eurosüsteemi süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajate suhtes teha sellest nõudest erand.
- (5) Lisaks tuvastas EKP nõukogu vajaduse täiendavalt selgitada süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja nõukogu kohustusi, mille hulka kuulub selliste otsuste tegemine, millel on oluline mõju süsteemselt olulise maksesüsteemi või selle käitaja riskiprofilile, ning nende oluliste riski käsitlevate dokumentide kinnitamine, mis reguleerivad süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevust.
- (6) EKP nõukogu üldiselt nõustus, et esineb vajadus oluliselt parandada tähtjalistes netoarveldussüsteemides tekkiva likviidsusriski maandamist, selliselt, et tagatakse tõhus likviidsusriski maandamine kõikides tsüklites alates hetkest, mil maksekorraldus lisatakse netoarvelduspositsiooni arvestusse ning see positsioon on osalejale nähtav.
- (7) Süsteemselt olulise maksesüsteemi sujuvaks toimimiseks peavad osalejate käsutuses olema kohased vahendid oma likviidsuse tõhusaks juhtimiseks. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja peab seirama ja aitama süsteemi tasandil kaasa likviidsusvoo sujuvusele, võttes arvesse iga osaleja likviidsusriski.

⁽¹⁾ Avaldatud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga veebilehel www.bis.org.

⁽²⁾ Euroopa Keskpanga määrus (EL) nr 795/2014, 3. juuli 2014, süsteemselt oluliste maksesüsteemide järelevaatamise kohta (EKP/2014/28) (ELT L 217, 23.7.2014, lk 16).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2366, 25. november 2015, makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

- (8) Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab ühepoolseid makseid eurodes, peab tagama, et lõplik arveldus toimub keskpangarahas. Kuna seda nõuet kohaldatakse ka juhul, kui keskpangarahas arveldamist pakkuv süsteemselt oluline maksesüsteem on erakorralises olukorras, peavad teiste süsteemselt oluliste maksesüsteemide makseid arveldavad süsteemselt olulised maksesüsteemid tegema endast oleneva, et võimaldada lõplikku arveldust ka sellisel juhul.
- (9) Süsteemselt olulise maksesüsteemi varade kaitsmiseks võimaliku ärikahjumi vastu, peavad süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja varad, mis on mõeldud üldise äririski katmiseks, olema eraldatud igapäevaseks tegevuseks mõeldud varadest. Lisaks tuleb vahet teha ühelt poolt süsteemselt olulise maksesüsteemi talitluspidevuse kava ja sulgemiskava ja teiselt poolt süsteemselt olulise maksesüsteemi kapitalikava vahel. Kui viimatinimetatus tuleb kajastada võimalust hankida kapitali, siis esimesena nimetatud peavad tagama, et tavalise äritegevuse raames ei langeks talitluspidevuse kava ja sulgemiskava vajadusteks määratud vahendite kättesaadavus alla nende kavade teostamiseks vajalikku summat.
- (10) Tõhusa tegevusriski juhtimise tagamine on pidev protsess, mis nõuab, et tegevuspõhimõtteid ja -menetlusi katsetatakse ja uuendatakse regulaarselt ning alati vajaduse korral, eriti pärast süsteemi olulist muutmist. See kehtib eriti küberriskide juhtimise suhtes, mille tähtsus on kasvanud pärast määruse (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) avaldamist. Käesolevas määruses on kehtestatud erinõuded, mis on olulised küberriskide maandamiseks.
- (11) Et pädev asutus saaks oma järelevalvamise volitusi tõhusalt kasutada, tuleb neid volitusi täiendada kahe täiendava võimalusega. Esiteks tuleb anda pädevale asutusele volitus nõuda süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajalt sõltumatu eksperdi määramist, kes viib läbi süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevuse sõltumatu uurimise või läbivaatuse. Lisaks peaks tal olema võimalik esitada nõudeid, mis käsitlevad määratava eksperdi liiki, koostatava aruande sisu ja ulatust, aruande staatust, sh selle kättesaadavust ja avalikustamist ning tähtaegu. Teiseks peaks pädeval asutusel olema kooskõlas eelnimetatud finantsuru infrastruktuuride põhimõtete põhimõttega B võimalik teha kohapealset kontrolli või volitada teisi isikuid seda tegema.
- (12) Kui võrd parandusmeetmeid võib kohaldada ainult määruse (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) rikkumise korral, võib tekkida olukordi, milles on põhjendatud selliste meetmete kohaldamise menetluse algatamine arvatava nõuete mittejärgimise korral, andes süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajale võimaluse esitada oma seisukoht ning selgitused enne rikkumise tuvastamist. Parandusmeetmete rakendamise kord tuleb kehtestada otsusega. Lisaks peab muu pädev asutus peale EKP teatama EKP-le põhjendamatu viivitusega oma kavatsusest rakendada parandusmeetmeid.
- (13) Arvestades EKP läbivaatamise seisukohti ning CPMI-IOSCO juhiste rakendamiseks süsteemselt olulisele maksesüsteemile kohalduvas osas, tuleb määrust (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Muudatused

Määrust (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) muudetakse järgmiselt:

1. artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 punkt ii asendatakse järgmisega:

„ii) eurodes vääringustatud töödeldud maksete maht on vähemalt üks järgmistest:

- 15 % eurodes vääringustatud maksete väärtusest liidus;
- 5 % eurodes vääringustatud piiriüleste maksete väärtusest liidus;
- turuosa 75 % eurot rahaühikuna kasutava liikmesriigi eurodes vääringustatud maksete väärtusest;“;

b) lõikes 3 lisatakse järgmine lõik:

„Näitajate tuvastamine tuleb läbi viia kord aastas.“;

- c) lisatakse järgmine lõige 3a:

„3a. Lõike 2 alusel tehtud otsus kehtib kuni selle kehtetuks tunnistamiseni. Süsteemselt oluliste maksesüsteemidena tuvastatud maksesüsteemide verifitseerimisläbivaatused tuleb läbi viia igal aastal tuvastamaks, et nad vastavad endiselt kriteeriumitele mille alusel selline asjaolu tuvastati.“;

- d) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajad teevad pidevat koostööd pädeva asutusega ning tagavad, et nende hallatavad süsteemselt olulised maksesüsteemid vastavad artiklites 3–21 sätestatud nõuetele, sealhulgas mis puudutab nende eeskirjade, protseduuride, protsesside ja reeglite üldist mõjusust. Lisaks teevad süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajad koostööd pädeva asutusega et aidata süsteemsel tasandil kaasa laiemale eesmärgile edendada maksesüsteemide tõrgeteta toimimist.“;

2. artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

- a) punkt 14 asendatakse järgmisega:

„14) „tähtajaline netoarveldussüsteem“ – süsteem, milles arveldus keskpangarahas toimub netopõhiselt eelnevalt kindlaks määratud arveldustsükli lõpus, nt tööpäeva lõpus või tööpäeva jooksul.“;

- b) punkt 18 asendatakse järgmisega:

„18) „otseosaleja“ – juriidiline isik, kellel on lepinguline suhe asjaomase süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajaga, kellele on siduvad süsteemselt olulise maksesüsteemi eeskirjad, kellel on lubatud saata maksejuhiseid sellesse süsteemi ning kes on võimeline süsteemilt maksejuhiseid vastu võtma.“;

- c) lisatakse järgmine punkt 18a:

„18a) „kaudne osaleja“ – juriidiline isik, kellel ei ole vahetut juurdepääsu süsteemselt olulise maksesüsteemi teenustele ning kellele asjaomase süsteemselt olulise maksesüsteemi eeskirjad ei ole üldjuhul vahetult siduvad ning kelle maksejuhised kliiritakse, arveldatakse ja kirjendatakse süsteemselt olulise maksesüsteemi poolt otseosaleja kaudu. Kaudsel osalejal on lepinguline suhe otseosalejaga. Sellisteks juriidilisteks isikuteks võivad olla vaid:

- i) krediidasutused Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 (*) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud tähenduses,
- ii) investimisühingud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ (**) artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud tähenduses,
- iii) mis tahes ettevõtja, kelle peakorter asub väljaspool liitu ja kelle funktsioonid vastavad punktides i ja ii määratletud liidu krediidasutuse või investimisühingu omale,
- iv) avaliku sektori asutused ja nende tagatisega ettevõtjad ning kesksed vastaspooled, arveldusagendid, arvelduskogjad ja süsteemioperaatorid direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktides c, d, e ja p määratletud tähenduses,
- v) makseasutused ja e-raha asutused Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 (***) artikli 4 punktis 4 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ (****) artikli 2 punktis 1 määratletud tähenduses;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 575/2013, 26. juuni 2013, krediidasutuste ja investimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/39/EÜ, 21. aprill 2004, finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1).

(***) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/2366, 25. november 2015, makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

(****) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/110/EÜ, 16. september 2009, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).“;

d) lisatakse järgmised punktid 40–44:

- „40) „sõltumatu liige“ – tegevjuhtimises mitteosalev nõukogu liige, kellel puuduvad äri-, perekonna- või muud sidemed, millest tekiks huvide konflikt seoses süsteemselt olulise maksesüsteemi või selle käitajaga, nende üle kontrolli omavate aktsionäride, nende juhtkondade või neis osalejatega, ning kellel ei ole sellist suhet olnud nende nõukogu liikmeks nimetamisele eelneva kahe aasta jooksul;
- 41) „sidusettevõtja“ – äriühing, mis kontrollib osalejat, on osaleja kontrolli all või osalejaga ühiselt kontrollitav. Kontroll äriühingu üle tähendab a) äriühingu hääleõigusega väärtpaberitest 20 % või suurema osa omamist, kontrollimist või hoidmist; või b) äriühingu konsolideerimist finantsaruandluses;
- 42) „eriolukord“ – sündmus, juhtum või olukord, mis võib kaasa tuua süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevuse, teenuste või funktsioonide peatumise või häire, sealhulgas lõpliku arvelduse häirimise või takistamise;
- 43) „finantskohustused“ – süsteemselt olulises maksesüsteemis osalejate vahel või osalejate ja süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja vahel tekkivad õiguslikud kohustused tulenevalt makskorralduste sisestamisest sellesse süsteemselt olulisse maksesüsteemi;
- 44) „parandusmeede“ – konkreetne meede või tegevus olenemata selle vormist, kestvusest või tõsidusest, mille pädev asutus on süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja suhtes kehtestanud, et parandada või ära hoida artiklite 3–21 nõuete mittejärgimine;“;

3. artiklit 4 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajal peab olema tõhus ja dokumenteeritud juhtimiskord, kus on selgelt sätestatud kohustused ja vastutus. See kord tehakse kättesaadavaks pädevale asutusele, omanikele ja osalejatele. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja teeb selle lühendatud versiooni kättesaadavaks üldsusele.“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Nõukogu koosseis peab tagama huvide konflikti puudumise ning (v.a eurosüsteemi süsteemselt olulise maksesüsteemi puhul) süsteemselt oluliste maksesüsteemide ja finantsturgudega seotud üldisemate tehniliste oskuste, teadmiste ja kogemuste kohase kogumi, mis võimaldab nõukogul täita oma ülesandeid ja kohustusi. Lisaks tuleb koosseisu puhul arvesse võtta pädevuse jaotust vastavalt riigisisesele õigusele. Välja arvatud eurosüsteemi süsteemselt olulise maksesüsteemi puhul ning kui riigisisene õigus seda lubab, kuulub nõukogu koosseisu vähemalt üks sõltumatu liige.“;

c) lõike 7 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Nõukogu tagab, et eksisteerib kolm selget ja tõhusat kaitseliini (põhitegevus, riskijuhtimine ja siseaudit), mis on üksteisest lahutatud ning millest igaühel on piisavad volitused, sõltumatus, ressursid ja juurdepääs nõukogule.“;

d) lisatakse järgmine lõige 7a:

„7a. Nõukogu heakskiit on nõutav otsuste puhul, millel on oluline mõju süsteemselt olulise maksesüsteemi riskiprofiilile ning võtmetähtsusega riskidokumentidele, mis reguleerivad süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevust. Nõukogu kiidab heaks ja vaatab igal aastal läbi vähemalt artikli 5 lõikes 1 ette nähtud riski tervikliku juhtimise raamistiku, artikli 15 lõigetes 1 ja 5 ette nähtud tegevusriski raamistiku ja sellega seotud talitluspidevuse kava, artikli 5 lõikes 4 ja artikli 13 lõikes 6 ette nähtud tegevuse taastamise ja korrapärase sulgemise kavad ja omakapitali hankimise kava, artikli 6 lõikes 1 ja artikli 8 lõikes 1 ette nähtud krediidiriski ja likviidsusriski raamistikud, tagatiste raamistiku, mis hõlmab artiklis 7 nimetatud riskide juhtimist, artikli 14 lõikes 4 ette nähtud süsteemselt olulise maksesüsteemi investeerimisstrateegia ning artikli 15 lõikes 4a ette nähtud kübervastupidavuse raamistiku.“;

4. artikli 5 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja määrab kindlaks süsteemselt olulise maksesüsteemi kriitilised operatsioonid ja teenused. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja määratleb konkreetsed stsenaariumid, mis võivad teda kui ettevõtjat takistada neid kriitilisi operatsioone ja teenuseid pakkumast, ning hindab kõikide variantide tulemuslikkust tegevuse taastamiseks ja, välja arvatud eurosüsteemi süsteemselt olulise maksesüsteemi

puhul, korrapäraseks sulgemiseks. Ta vaatab süsteemselt olulise maksesüsteemi kriitilised operatsioonid ja teenused läbi vähemalt korra aastas. Selle hindamise alusel koostab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja teostatava kava süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevuse taastamiseks ja, välja arvatud eurosüsteemi süsteemselt olulise maksesüsteemi puhul, korrapäraseks sulgemiseks. Tegevuse taastamise ja korrapärase sulgemise kavad sisaldavad muu hulgas tegevuse taastamise ja korrapärase sulgemise võtmestrategie sisulist kokkuvõtet, süsteemselt olulise maksesüsteemi kriitiliste operatsioonide ja teenuste ajakohastatud loetelu ning võtmestrategie rakendamiseks vajalike meetmete kirjeldust. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja esitab kohalduvatel juhtudel asjaomasele asutusele teabe, mida on vaja kriisilahenduse kavandamiseks.“;

5. artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6

Krediidirisk

1. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab usaldusväärse raamistiku, milles mõõdetakse, jälgitakse ja juhitakse krediidiriski, mida talle põhjustavad osalejad, ning osalejate krediidiriski, mis tuleneb süsteemselt olulise maksesüsteemi makse-, kliirimis- ja arveldustegevusest.

2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja tuvastab kõik krediidiriski allikad. Krediidiriski mõõtmine ja jälgimine toimub kogu päeva jooksul, kasutades värsket teavet ja asjakohaseid riskijuhtimisvahendeid.

2a. Tähtjalist netoarveldussüsteemi käitav süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja tagab, et

a) finantskohustused määratakse kindlaks hiljemalt hetkel, mil maksekorraldus lisatakse igale osalejale kättesaadavate netoarvelduspositsioonide arvestusse; ja

b) sellest tulenevate krediidiriskide katmiseks on piisavalt vahendeid vastavalt lõigetele 3 ja 4 hiljemalt punktis a nimetatud hetkel.

3. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, k.a arveldusgarantiiga tähtjalise netoarveldussüsteemi käitaja, kellel olulise maksesüsteemi tegevuse käigus tekib krediidirisk seoses oma osalejatega, katab oma krediidiriski iga osaleja suhtes tagatiste, tagatistfondide, omakapitali (pärast üldise äririski katmiseks eraldatud summa mahaarvamist) või muude samaväärsete finantsvahenditega.

4. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, k.a arveldusgarantiita tähtjalise netoarveldussüsteemi käitaja, kus osalejatel on krediidirisk, mis tuleneb süsteemselt olulise maksesüsteemi makse-, kliirimis- ja arveldustegevusest, kehtestab asjaomaseid osalejaid puudutavad eeskirjad või lepingud. Need eeskirjad või lepingud peavad tagama, et osalejad võimaldavad krediidiriski katmiseks piisavad vahendid kooskõlas lõikega 3, et katta kahe oma sidusüksustega suurimat krediidiriski põhjustava osaleja ja nende sidusüksuste krediidiriskid, mis tekivad nendega seoses süsteemselt olulise maksesüsteemi makse, kliirimis- ja arveldustegevuses.

5. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab eeskirjad ja korrad, mis käsitlevad kahjusid, mis tulenevad otseselt ühe või mitme osaleja kohustuste täitmata jätmisest süsteemselt olulise maksesüsteemi ees. Need eeskirjad ja korrad peavad käsitlema võimaliku katmata kahju jagamist, sealhulgas selliste vahendite tagasimaksmist, mida süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja võib laenata likviidsuse pakkujatelt. Need peavad hõlmama süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja eeskirju ja menetlusi, mis käsitlevad süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja poolt stressiolukorras kasutatud finantsvahendite taastamist lõigetes 3 ja 4 sätestatud tasemel.“;

6. artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Likviidsusrisk

1. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab tervikliku raamistiku süsteemselt olulise maksesüsteemi osalejatest, arvelduspankadest, nostroagentidest, kontohaldurpankadest, likviidsuse pakkujatest ja teistest asjakohastest üksustest tuleneva likviidsusriski juhtimiseks. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja teeb osalejatele kättesaadavaks asjakohased vahendid nende likviidsuse juhtimiseks ning jälgib likviidsusvoo sujuvust süsteemis ja aitab sellele kaasa.

2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab operatsioonilised ja analüütilised vahendid, mis võimaldavad tal pidevalt ja õigeaegselt tuvastada, mõõta ja jälgida arveldus- ja rahavoogusid, sealhulgas päevase likviidsuse kasutamist.

- 2a. Tähtajalist netoarveldussüsteemi käitav süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja tagab, et
- finantskohustused määratakse kindlaks hiljemalt hetkel, mil maksekorraldus lisatakse igale osalejale kättesaadavate netoarvelduspositsioonide arvestusse; ja
 - on olemas piisavalt likviidseid vahendeid vastavalt lõigetele 3–6 hiljemalt punktis a nimetatud hetkel.
3. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja hoiab või tagab, et osalejad hoiavad, kogu aeg alates finantskohustuste kindlaksmääramisest piisavalt likviidseid vahendeid kõikides arveldatavates valuutades, et täita sama päeva maksejuhised erinevate võimalike stressistsenaariumide korral. Kohastel juhtudel hõlmab see päevasisest või mitmepäevast arveldust. Need stressistsenaariumid hõlmavad: a) äärmuslike kuid realistlike turutingimuste korral sellise osaleja kohustuste täitmata jätmist, kellel koos oma sidusüksustega on suurim keskmine maksekohustus; ning b) muid stsenaariume vastavalt lõikele 11.
4. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab ühepoolseid makseid eurodes, hoiab või tagab, et osalejad hoiavad, likviidseid vahendeid vastavalt lõikele 3, et täita õigeaegselt maksejuhised sellise osaleja kohustuste täitmata jätmise korral, kellel koos oma sidusüksustega on suurim keskmine finantskohustus vastavalt lõike 3 punktile a, ühel järgmistest viisidest:
- sularahas arvelduste puhul eurosüsteemiga; või
 - kõlbliku tagatisena, mis on määratletud Euroopa Keskpanga suunistega (EL) 2015/510 (EKP/2014/60) (*) ja EKP/2014/31 (**) kehtestatud eurosüsteemi tagatisvarade raamistikus, tingimusel et süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja saab tõendada, et selline tagatis on kergesti kättesaadav ning rahaks vahetatav samal päeval eelnevalt kokkulepitud ja väga usaldusväärsete rahastamislepingute raames, sealhulgas pingelises turuolukorras.
5. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab ühepoolseid makseid eurodes, hoiab või tagab, et osalejad hoiavad, täiendavaid likviidseid vahendeid vastavalt lõike 3 punktile b lõikes 4 viidatud viisidel või krediidi-kõlblikus kommerts pangas ühes või mitmes järgmistest instrumentidest:
- kokkulepitud krediidiliinid;
 - kokkulepitud valuutavahetustehingud;
 - kokkulepitud pöördtehingud;
 - artikli 7 lõike 1 nõuetele vastavad varad, mida hoiab esindajaks olev kontohaldur;
 - investeeringud.
- Kõik need instrumendid peavad võimaldama raha kättesaadavust sellises ajaraamistikus, mis võimaldab arveldada samal päeval. Eeskätt peab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja suutma tõendada, et mitterahalised instrumendid on kergesti kättesaadavad ning rahaks vahetatavad samal päeval enne kokku lepitud ja väga usaldusväärsete rahastamislepingute raames, sealhulgas pingelises turuolukorras.
- Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja peab olema valmis tõendama pädevale asutusele piisava sisehinnangu abil, et kommerts pank on krediidikõlblik.
6. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab kahepoolseid makseid või ühepoolseid makseid muus valuutas peale euro, hoiab või tagab, et osalejad hoiavad, piisavalt likviidseid vahendeid vastavalt lõikele 3 lõikes 5 määratletud viisidel.
7. Kui süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja täiendab lõikes 3 osutatud vahendeid muu varaga, peab see vara olema tõenäoliselt turustatav või tagatisena aktsepteeritav (nt krediidiliinid, vahetustehingud või pöördtehingud) pärast võlgniku kohustuste täitmata jätmist tekkiva vajaduse korral, isegi kui selles ei ole võimalik eelnevalt usaldusväärset kokku leppida või seda tagada äärmuslikes kuid realistlikes turutingimustes. Kui osaleja täiendab lõikes 3 viidatud vahendeid muu varaga, peab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja tagama, et see vara vastab käesoleva lõike esimeses lauses sätestatud nõuetele. Eeldatakse, et varad on tõenäoliselt turustatavad või tagatisena aktsepteeritavad, kui süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja on võtnud arvesse asjaomase keskpanga eeskirju ja praktikat tagatise aktsepteeritavuse valdkonnas.
8. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja ei või arvestada võimaliku keskpangalt saadava erakorralise laenuga.

9. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja viib läbi hoolsuskohustuse auditi veendumaks, et igal süsteemselt olulisele maksesüsteemile lõike 3 kohaste likviidsete vahendite pakkujal on a) piisav ja ajakohane teave, et mõista ja juhtida oma likviidsusriski, mis on seotud raha või varade pakkumisega; ning b) võimekus pakkuda raha või varasid vastavalt nõudmisele. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kontrollib hoolsuskohustuse järgimist vähemalt korra aastas. Likviidsuse pakkujaks sobivad ainult sellised üksused, kellel on juurdepääs emitteeriva keskpanga krediidile. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja katsetab regulaarselt süsteemselt olulise maksesüsteemi kordasid oma likviidsetele vahenditele juurdepääsuks.

10. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kellel on juurdepääs keskpanga kontodele, makse- või väärtpaberiteenustele, kasutab neid teenuseid, kui see on otstarbekas.

11. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja otsustab range stressitestimise alusel summa ning testib regulaarselt oma likviidsete varade piisavust, et täita lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõudeid. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja peab stressitestimise raames kaaluma erinevaid asjakohaseid stressistsenaariume, sealhulgas ühe või mitme osaleja kohustuste täitmata jätmist samal päeval ning kahel või mitmel järjestikusel päeval.

Selliste stsenaariumide kaalumisel tuleb arvesse võtta süsteemselt olulise maksesüsteemi ülesehitust ja töökorda ning uurida tuleb kõiki üksusi, mis võivad põhjustada süsteemselt olulisele maksesüsteemile olulise likviidsusriski, nagu näiteks arvelduspangad, nostroagendid, kontohaldurpangad, likviidsuse pakkujad ja seotud finantsturu infrastruktuurid. Kohastel juhtudel peavad stsenaariumid hõlmama mitmepäevast perioodi.

12. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja dokumenteerib tema enda või osalejate poolt hoitava raha ja muude varade hoidmise põhjused ning tal peab olema nende suhtes kohane juhtimiskord. Ta kehtestab selge korra stressikate tulemuste aruandluseks nõukogule ja kasutab neid tulemusi, et hinnata oma likviidsusriski juhtimise raamistiku adekvaatsust ja teha sellesse muudatusi.

13. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab selged eeskirjad ja korrad, mis võimaldavad tal pärast tema ühe või mitme osaleja kohustuste täitmata jätmist täita sama päeva finantskohustused ning vajadusel õigeaegselt päevasisesed ja mitmepäevased maksekohustused. Neis eeskirjades ja kordades tuleb:

- a) käsitleda ettenägematuid ja potentsiaalselt katmata likviidsuse puudujääke;
- b) püüda vältida finantskohustuste samal päeval arveldamise pikendamist, tühistamist või hilinemist;
- c) näidata ära, kuidas ennistada süsteemselt olulise maksesüsteemi poolt stressiolukorras kasutatud raha ja muud varad lõigetes 3–5 nõutavas ulatuses.

(*) Euroopa Keskpanga suunis (EL) 2015/510, 19. detsember 2014, eurosüsteemi rahapoliitika raamistiku rakendamise kohta (EKP/2014/60) (ELT L 91, 2.4.2015, lk 3).

(**) Euroopa Keskpanga suunis EKP/2014/31, 9. juuli 2014, täiendavate ajutiste meetmete kohta seoses eurosüsteemi refinantseerimisoperatsioonide ja tagatise kõlblikkusega ning millega muudetakse suunist EKP/2007/9 (ELT L 240, 13.8.2014, lk 28).“;

7. artikli 10 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab ühepoolseid makseid eurodes, tagab, et lõplik arveldus toimub keskpangarahas. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, kes arveldab teiste süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajate makseid, peab tegema endast oleneva, et võimaldada sellistele teistele süsteemselt oluliste maksesüsteemide käitajale arveldamist isegi eriolukordades.“;

8. artikkel 13 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 13

Üldine äririsk

1. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab usaldusväärse juhtimis- ja kontrollisüsteemi, et tuvastada, jälgida ja juhtida üldisi äririske, sealhulgas äristrateegia nõrgast elluviimisest tulenevat kahju, negatiivseid rahavooge või ootamatuid ja äärmiselt suuri tegevuskulusid.

2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajal peab olema teostatav tegevuse taastamise ja, välja arvatud eurosüsteemi süsteemselt olulise maksesüsteemi puhul, korrapärase sulgemise kava vastavalt artikli 5 lõikes 4 nõuetele.

3. Lähtudes oma üldise äririski profiilist ning ajast, mida on vaja, et saavutada kriitiliste operatsioonide ja teenuste taastumine ja/või korrapärase sulgemine, määrab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja varade summa, mis on vajalik lõikes 2 nimetatud kava teostamiseks. See summa ei või olla väiksem kui kuue kuu jooksvatele tegevuskuludele vastav summa.

4. Lõikes 3 nimetatud summa katmiseks hoiab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja omakapitalist rahastatavat likviidset netovara nt lihtaktsiate, avalikustatud reservide või muu jaotamata kasumi kujul, nii et tal on võimalik oma tegevust ja teenuste osutamist jätkata. See vara täiendab vahendeid, mida hoitakse, et katta artiklitega 6 ja 8 hõlmatud osaleja kohustuste täitmata jätmisi või muid riske. Kapitalinõuete dubleerimise vältimiseks võib arvesse võtta rahvusvaheliste riskipõhiste kapitalinõuete alusel hoitavaid omavahendeid.

5. Lõikes 4 nimetatud varad, mida hoitakse üldise äririski katmiseks, peavad olema piisavalt likviidsed ja kvaliteetsed, et neid oleks võimalik õigeaegselt kasutada, ning need tuleb eraldada süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja varadest, mida kasutatakse igapäevaseks tegevuseks. Käitajal peab olema võimalik realiseerida üldise äririski katmiseks hoitavad varad ilma olulise ebasoodsa hinnakõikumiseta, nii et tal on võimalik üldise ärikahju tekkimise korral tegevust ja teenuste osutamist jätkata.

6. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab teostatava täiendava omakapitali hankimise kava juhuks, kui tema omakapital langeb lõikes 3 sätestatud piirmäära lähedale või alla selle.

7. Lõikeid 3–6 ei kohaldata eurosüsteemi süsteemselt olulisele maksesüsteemile.“;

9. artiklit 15 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige 1a:

„1a. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja vaatab läbi, auditeerib ja testib süsteeme, tegevuspõhimõtteid, kordasid ja kontrolle perioodiliselt ning pärast olulisi muudatusi.“;

b) lisatakse järgmine lõige 4a:

„4a. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab küberriskide ohjamiseks tõhusa kübervastupidavuse raamistiku koos kohaste juhtimismeetmetega. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja määrab kindlaks oma kriitilised operatsioonid ja neid toetavad varad ning kehtestab kohased meetmed, millega neid küberrünnakute korral kaitsta ja taastada ning millega selliseid rünnakuid tuvastada ja neile vastata. Neid meetmeid tuleb korrapäraselt testida. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kannab hoolt, et tema teadlikkus küberohtudest on asjakohasel tasemel. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja peab pidevalt õppima ja muutustega arvestama, et ta suudaks vajadusel alati õigeaegselt kohandada oma kübervastupidavuse raamistikku küberriskide dünaamilise loomusega.“;

10. artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Juurdepääsu ja osalemise kriteeriumid

1. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab ja avalikustab mittediskrimineerivad süsteemselt olulise maksesüsteemi teenustele juurdepääsu ja neis osalemise kriteeriumid teistele finantsturu infrastruktuuridele ja otseosalejatele ning kohastel juhtudel kaudsetele osalejatele. Ta vaatab need kriteeriumid läbi vähemalt kord aastas.

2. Lõikes 1 nimetatud juurdepääsu ja osalemise kriteeriumid peavad olema põhjendatud süsteemselt olulise maksesüsteemi ja selle teenindatava turu turvalisuse ja tulemuslikkusega seotud kaalutlustega ning koostatud süsteemselt olulise maksesüsteemi konkreetseid riske silmas pidades ja olema nendega vastavuses. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja kehtestab kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega nõuded, mis piiravad juurdepääsu vähimal võimalikul määral. Kui süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja keelab üksusele juurdepääsu, esitab ta selle kohta kirjaliku põhjenduse, mis põhineb igakülgset riskianalüüsil.

3. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja jälgib jooksvalt, kas osalejad vastavad süsteemselt olulise maksesüsteemi juurdepääsu ja osalemise kriteeriumitele. Ta kehtestab mittediskrimineerivad korrad, millele tuginedes peatada ja korrakohaselt tühistada osaleja osalemise õigus, kui osaleja ei vasta nimetatud kriteeriumitele ning avalikustab selliste kordade asjakohased võtmeaspektid. Ta vaatab need korrad läbi vähemalt kord aastas.“;

11. artikli 17 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmistega:

„1. Riskijuhtimise eesmärgil tagab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja, et süsteemselt olulise maksesüsteemi eeskirjad, korrad ja lepingud võimaldavad tal koguda teavet kaudsete osalejate kohta, et tuvastada, jälgida ja juhtida kõiki osalemisest süsteemselt olulisele maksesüsteemile tulenevaid riske. See teave peab hõlmama vähemalt järgmist:

- a) otseosalejate poolt endi ja kaudsete osalejate eest teostatava tegevuse proportsioon võrrelduna tegevuse mahuga süsteemi tasandil;
 - b) iga otseosaleja kaudu arveldavate kaudsete osalejate arv;
 - c) igalt kaudselt osalejalt pärinevate maksete mahud ja väärtused süsteemselt olulises maksesüsteemis;
 - d) punktis c nimetatud maksete mahtude ja väärtuste proportsioon võrrelduna selle otseosaleja vastavate näitajatega, kelle kaudu kaudsel osalejal on juurdepääs süsteemselt olulisele maksesüsteemile.
2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja tuvastab otse- ja kaudsete osalejate vahelised olulised sõltuvused, mis võivad mõjutada süsteemselt olulist maksesüsteemi, arvestades lõikes 1 nimetatud teavet.“;

12. artikkel 21 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 21

Pädeva asutus volitused

1. Pädeval asutusel on õigus:

- a) saada süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajalt igal ajal kogu teave ja kõik dokumendid, mis on vajalikud käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmise hindamiseks või maksesüsteemide tõrgeteta toimimise edendamiseks süsteemsel tasandil. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja esitab asjakohase teabe pädevale asutusele ilma põhjendamatu viivitusega;
- b) nõuda süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajalt sõltumatu asjatundja määramist süsteemselt olulise maksesüsteemi tegevuse uurimiseks või sõltumatuks läbivaatuseks. Pädev asutus võib esitada nõudeid, mis käsitlevad määratava eksperdi liiki, koostatava aruande sisu ja ulatust, aruande staatust, sh selle koostamise teatavate elementide kättesaadavust ja avalikustamist ning tähtaegu. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja teatab pädevale asutusele, kuidas esitatud nõuded on täidetud;
- c) teha kohapealset kontrolli või volitada teisi isikuid seda tegema. Kui kontrolli kohane läbiviimine ja tõhusus seda nõuavad, võib pädev asutus seda teha ilma etteteatamiseta.

2. EKP võtab vastu otsuse lõikes 1 nimetatud volituste teostamise korra ja tingimuste kohta.“;

13. lisatakse järgmised artiklid 21a ja 21b:

„Artikkel 21a

Järelevaatamistegevuse korraldus

Pädev asutus võib läbi viia pidevaid ja/või *ad hoc* järelevalvetegevusi hindamaks, kas süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja järgib artiklites 3–21 kehtestatud nõudeid, või edendamaks maksesüsteemide tõrgeteta toimimist süsteemsel tasandil.

Artikkel 21b

Konfidentsiaalsus

Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja poolt pädeva asutusega konfidentsiaalsena jagatud teavet võib jagada Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) raames. EKPS liikmed peavad käitlema sellist teavet konfidentsiaalsena kooskõlas EKPSi põhikirja artikli 37 lõikes 1 sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustusega.“;

14. artikkel 22 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 22

Parandusmeetmed

1. Kui süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja ei ole käesolevat määrust järginud või kui selle kahtlustamiseks on mõistlik põhjus, siis pädev asutus:

a) edastab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajale kirjaliku teate mittejärgimise või arvatava mittejärgimise kohta; ja

b) annab süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajale võimaluse esitada oma seisukohad ja selgitused.

2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja poolt esitatud teavet arvesse võttes võib pädev asutus kohaldada süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja suhtes mittejärgimise parandamiseks ja/või selle kordumise vältimiseks parandusmeetmeid.

3. Pädev asutus võib kohaldada parandusmeetmeid viivitamata, kui ta leiab, et mittejärgimise tõsidus nõuab viivitamatut tegutsemist. Sellekohane otsus peab olema põhjendatud.

4. Muu pädev asutus peale EKP teatab EKP-le põhjendamatu viivitusega oma kavatsusest kohaldada süsteemselt olulise maksesüsteemi käitaja suhtes parandusmeetmeid.

5. Parandusmeetmeid võib kohaldada olenemata sanktsioonidest, mida kohaldatakse määruse (EÜ) nr 2532/98 (*) alusel, või nende sanktsioonidega paralleelselt.

6. EKP võtab vastu otsuse parandusmeetmete kohaldamise korra kohta.

(*) Nõukogu määrus (EÜ) nr 2532/98, 23. november 1998, Euroopa Keskpannga volituste kohta rakendada sanktsioone (EÜT L 318, 27.11.1998, lk 4).“;

15. artikkel 23 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 23

Sanktsioonid

Käesoleva määruse rikkumise korral võib EKP kohaldada sanktsioone. Selliseid sanktsioone kohaldatakse kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 2532/98 ja Euroopa Keskpannga määrusega (EÜ) nr 2157/99 (EKP/1999/4) (*). EKP võtab vastu otsuse sanktsioonide summa arvutamise meetodika kohta.

(*) Euroopa Keskpannga määrus (EÜ) nr 2157/99, 23. september 1999, Euroopa Keskpannga volituste kohta sanktsioonide rakendamiseks (EKP/1999/4) (EÜT L 264, 12.10.1999, lk 21).“;

16. artikkel 24 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 24

Läbivaatamine

EKP nõukogu vaatab käesoleva määruse üldise kohaldamise läbi hiljemalt kaks aastat pärast selle jõustumist ja seejärel iga kolme aasta järel ning hindab selle muutmise vajadust.“

Artikkel 2

Lõppsätted

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajad, kellele on teatatud EKP nõukogu otsusest vastavalt määruse (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) artikli 1 lõikele 2 enne käesoleva määruse jõustumist, peavad hiljemalt aasta möödumisel käesoleva määruse jõustumisest vastama selles sätestatud nõuetele, välja arvatud artikli 1 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuetele, mille osas on tähtaeg 18 kuud.

3. Süsteemselt olulise maksesüsteemi käitajad, kellele on teatatud EKP nõukogu otsusest vastavalt määruse (EL) nr 795/2014 (EKP/2014/28) artikli 1 lõikele 2 pärast käesoleva määruse jõustumist, peavad hiljemalt aasta möödumisel teatamisest vastama käesolevas määruses sätestatud nõuetele, välja arvatud artikli 1 lõigetes 5 ja 6 sätestatud nõuetele, mille osas on tähtaeg 18 kuud.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Frankfurt Maini ääres, 3. november 2017

EKP nõukogu nimel

EKP president

Mario DRAGHI
